

Uslovi za osiguranje mašina od loma i nekih drugih opasnosti

Predmet osiguranja

Član 1.

- (1) Po ovim Uslovima, predmet osiguranja od opasnosti koje se navode u članu 3., mogu biti:
 - 1) električni uređaji i njihovo punjenje, ukoliko je vrijednost punjenja sadržana u vrijednosti osigurane stvari,
 - 2) mašine,
 - 3) mašinski uređaji,
 - 4) aparati i
 - 5) instalacije,
 - 6) zajedno sa postoljem, ležištem i temeljom, ukoliko je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti mašine.
- (2) Ako se posebno ugovori, predmet osiguranja mogu biti:
 - 1) dalekovodi, kablovski vodovi visokog napona, cijevovodi, gasovodi, naftovodi i toplovodi, vodovodna i kanalizaciona mreža, instalacije centralnog grijanja, antenski stubovi, metalni silosi i slične metalne konstrukcije, bageri u rudnicima (površinski kop), postolja, ležišta i temelji, kad njihova vrijednost nije sadržana u vrijednosti osigurane stvari iz stava (1) ovog člana;
 - 2) ulje osiguranih turbina i punjenja električnih uređaja (ulje transformatora i sl.);
 - 3) bušeeće teške šipke i radne šipke, armirane savitljive cijevi za ispiranje pod visokim pritiskom, prelazi i stabilizatori na bušotinama;
 - 4) trake, lanci i užad transportnih uređaja;
 - 5) valjci valjaoničkih stanova;
 - 6) krupan alat i
 - 7) elektronski računari.
- (3) Ugovorom o osiguranju mogu biti obuhvaćene sve mašine (grupno) ili samo pojedine mašine.
- (4) Osigurane su samo stvari koje su označene u polisi.

Stvari koje ne mogu biti predmet osiguranja

Član 2.

- (1) Predmet osiguranja ne mogu biti ni u slučaju kad je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari:
 - 1) sve vrste alata koji služe za obradu materijala:
 - skidanjem strugotine (noževi, glodala, burgije, brusno kamenje i sl.);
 - sečenjem (noževi, sječiva, makaze i sl.);
 - deformacijom i livenjem (matrice, kokile, kalupi i sl.);
 - krune alata za bušenje i dleta na bušotinama;
 - 2) stezni alat, ukoliko nije sastavni dio mašine ili ako se prema važećim propisima ne smatra osnovnim sredstvom;

- 3) dijelovi mašina koje neposredno služe za lomljenje i sitnjenje: kugle mlinova, udarni maljevi, ploče mlino-va, čeljusne ploče i sl.;
- 4) Radni elementi poljoprivrednih mašina: raonici, disko- vi, klinovi drljača, noževi, motike i sl.;
- 5) Dijelovi mašina koji su izloženi neposrednom termičkom uticaju (razaranju): obloge sudova, plamenici gorionika, rešetke, ložišta, elektrootporni grijači, elektrode industrijskih peći, sudovi za topljenje i prenošenje rastopljenog metala i sl.;
- 6) Dijelovi mašina izloženi ubrzanom trošenju i periodičnoj zamjeni: sita, reljefne i druge zamjenljive obloge, valjci valjaoničkih stanova, zamjenljive obloge valjaka, obloge grebena – češljuga, savitljive cijevi, remenje četke, ulošci, filter platna, sredstva za zaptivanje i termičku izolaciju, dijelovi spojnice, gumeni prstenovi, lamele, prenosivi kablovi i sl.;
- 7) Trake, lanci i užad, osim kod transportnih uređaja koji se uz primjenu klauzule 401. navedene u članu 10. ovih Uslova, mogu posebno ugovoriti;
- 8) Sigurnosni elementi jednokratnog dejstva, osim katodnih odvodnika;
- 9) Eksploatacioni (pogonski) materijali, gorivo, mazivo, rashladna sredstva, sredstva za čišćenje i sl.;
- 10) Katalizatori.

Osigurane opasnosti (rizici)

Član 3.

- (1) Osiguranjem se pruža osiguravajuća zaštita od oštećenja ili uništenja osiguranih stvari usljed nezgode u pogonu, pod kojom se podrazumijevaju događaji koji nastaju nepredviđeno i iznenada u vezi sa korišćenjem osiguranih stvari, kao i nespretnosti, nehata ili zle namjere radnika ili nekog drugog lica, osim:
 - 1) od osnovnih i dopunskih rizika koji su obuhvaćeni Uslovima za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti,
 - 2) provalne krađe, krađe, razbojništva, štetnog dejstva nuklearne energije, erupcije, osim istražnih erupcija ukoliko se to posebno ugovori,
 - 3) usljed nedostataka ili grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja osiguranja, a ovi su nedostaci ili greške bile ili morale biti poznate osiguraniku,
 - 4) neposredne posljedice trajnih hemijskih, termičkih, mehaničkih, atmosferskih i drugih uticaja i uslova smještaja i rada: oksidacije, starenja, korozije, zračenja, prekomjernih vibracija i sl.,

- 5) posledice svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kabitacije i sl.,
 - 6) prekomjerne naslage rđe, kotlovskeg kamenca, taloga, mulja i sl., čak i kad je usljed toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari,
 - 7) preopterećenosti mašina, mašinskih električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara,
 - 8) stavljanja u pogon prije konačne popravke,
 - 9) montiranja i probnog ispitivanja nove stvari,
 - 10) dinamičkog vitlanja rotacionih dijelova mašina: rotora, turbina, generatora i sl., ukoliko se posebno ne ugovori,
 - 11) povrjede tehničkih i drugih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari, kao i uputstava o zaštitnim mjerama.
- (2) Osiguravač takođe nije u obavezi:
- 1) za posredne štete nastale u vezi sa osiguranim slučajem: gubitkom zarade, dangube, kazne i sl.,
 - 2) za štete koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač, odnosno isporučilac stvari,
 - 3) za troškove demontaže i montaže, koji su učinjeni u cilju redovnog pregleda ili održavanja osiguranih stvari (periodične popravke ili zamjena istrošenih dijelova), čak i kad se tom prilikom utvrdi oštećenje osiguranom opasnošću.
- Naknada će u ovom slučaju obuhvatiti samo troškove popravke ili zamjene oštećenih dijelova koji nijesu bili predviđeni za periodičnu popravku, odnosno zamjenu.
- Osiguravač je u obavezi da pruži osiguravajuću zaštitu od opasnosti iz stava (1) ovog člana i na osiguranom postolju, ležištu ili temelju osiguranih mašina samo ako je njihovo oštećenje posljedica oštećenja ili uništenja mašine od opasnosti pokriveno ovim Uslovima.
- (3) Ako se posebno ugovori, osiguravač je u obavezi da pruži osiguravajuću zaštitu od oštećenja ili uništenja stvari osiguranih po ovim Uslovima od opasnosti erupcije, koja bi nastala prilikom bušenja.

Mjesto i vrijeme važnosti osiguranja

Član 4.

- (1) Stvari koje su predmet osiguranja, osigurane su na mjestu označenom u polisi za vrijeme:
 - 1) kad su montirane i spremne za rad,
 - 2) kad se nalaze u radu,
 - 3) kad su date u najam ili poslugu, ukoliko rade u uslovima i služe namjeni za koju su projektovane i građene,
 - 4) kad se demontiraju i remontiraju zbog premještanja ili popravke, kao i za vrijeme trajanja popravke u mjestu korišćenja osigurane stvari ili u radionici osiguranih, pod uslovom da premještanje ili popravku obavljaju radnici osiguranih,
 - 5) kad se radi provjere ispravnosti, popravke ili premještanja prijevoze, ali samo u granicama mikro lokacije pogona najviše do 15 km izvan granica mikro lokacije.
- (2) Stvari su osigurane i kada se u cijelini premjeste na drugo mjesto poslovnog područja Republike Crne Gore.
- (3) Nisu osigurane stvari za vrijeme dok se nalaze na izložbi i sajmu.

Vrijednost osigurane stvari

Član 5.

- (1) Vrijednost osigurane stvari, osim ako nije drugačije ugovoreno, čini vrijednost nove stvari, umanjene za iznos procjenjenog rabaćenja (tehničkog i ekonomskog).

Utvrđivanje naknade iz osiguranja

Član 6.

- (1) Visina naknade iz osiguranja utvrđuje se:
 - 1) u slučaju uništenja stvari prema vrijednosti osigurane stvari (član 5) u vrijeme nastanka osiguranog slučaja, umanjenoj za vrijednost ostatka,
 - 2) u slučaju oštećenja stvari u visini troškova popravke u vrijeme nastanka osiguranog slučaja, umanjene za iznos procjenjenog rabaćenja (ako drugačije nije ugovoreno) i vrijednosti ostatka.

Ako su troškovi popravke jedne stvari veći od vrijednosti osigurane stvari, postupiće se kao da je stvar uništena i naknada će se obračunati prema alineji 1) ovog stava. Veći troškovi popravke nastale usljed prekovremenog nedeljnog, prazničkog i noćnog rada naknađuju se samo ako je to posebno ugovoreno.

- (2) Veći troškovi na otklanjanju štete (popravkom ili zamjenom osigurane stvari novom) nastali usljed učinjenih izmjena, poboljšanja ili usavršavanja, padaju na teret osiguranih,
- (3) Osiguravač nije u obavezi da naknadi cijele osigurane stvari (mašine) ako se oštećeni odnosno uništeni dio ne može popraviti ili nabaviti zbog toga što je osigurana stvar nabavljena u inostranstvu ili se više ne proizvodi. Osiguravač je u obavezi samo do vrijednosti oštećenog odnosno uništenog dijela osigurane stvari, koju utvrđuje procjenom srazmere učešća vrijednosti oštećenog ili uništenog dijela osigurane stvari u vrijednosti cijele osigurane stvari, ili u poređenju sa istovrsnim, odnosno sličnim dijelom stvari.
- (4) Ako je suma osiguranja manja od vrijednosti stvari u početku određenog perioda osiguranja (podosiguranje), šteta će se nadoknaditi u srazmjeri između sume osiguranja i vrijednosti osigurane stvari (član 5).
- (5) Štete na osiguranom punjenju električnih uređaja i ulju parnih turbina nadoknađuju se u srazmjeri određenoj na osnovu propisanog vijeka trajanja i vremena upotrebe punjenja i uz uslov da je oštećenje istog posljedica oštećenja mašina od opasnosti obuhvaćenih ovim Uslovima.
- (6) Troškovi za zemljane radove koji uključuju i asfaltiranje kod kablova i cjevovoda, kao i troškovi za iznalaženje mjesta oštećenja, na dalekovodima, kablovima i cjevovodima, nadoknađiće se ukoliko je to posebno ugovoreno.
- (7) U svakom štetnom događaju-osiguranom slučaju, obračunata naknada iz osiguranja umanjuje se za 10 %, ukoliko se drugačije ne ugovori, sa minimalnim fiksnim iznosom od 200 Eur i maksimalnim fiksnim iznosom od 1000 Eur.

Naknada troškova

Član 7.

- (1) Na ime troškova učinjenih za raščišćavanje i čišćenje u vezi sa nastalim osiguranim slučajem na osiguranoj stvari, osiguravač naknađuje neophodne izdatke za raščišćavanje i čišćenje osigurane oštećene stvari.
- (2) Osiguravač naknađuje neophodne troškove prouzrokovane razumnim pokušajem osiguranika da, kad nastupi osigurani slučaj, preduzme mjere radi otklanjanja i smanjenja štetnih posljedica nastupanja osiguranog slučaja, ali najviše do 5% od sume osiguranja, odnosno od stvarne vrijednosti oštećene stvari kod osiguranja na stvarnu vrijednost.
- (3) Neophodni troškovi za otklanjanje neposredne opasnosti nastupanja osiguranog slučaja i ograničenja njegovih štetnih posljedica učinjeni uz saglasnost osiguravača, naknađuju se i kad se naknadom štete premašuje suma osiguranja, odnosno stvarna vrijednost oštećene stvari.
- (4) U slučaju podosiguranja, troškovi za otklanjanje i smanjenje štete naknađuju se u istoj srazmjeri kao i naknada štete, osim kad su ti troškovi učinjeni po nalogu osiguravača.
- (5) Osiguravač nije u obavezi da naknadi troškove nastale na otklanjanju uzroka štete.

Važnost opštih uslova za osiguranje imovine

Član 8.

- (1) Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Uslovima, na osiguranja zaključena po ovim Uslovima primjenjuju se i Opšti uslovi za osiguranje imovine.

Odredbe o bonusu i malusu

Član 9.

- (1) Bonus u obliku sniženja premije i malus u obliku doplatka na premiju utvrđuje se pojedinačno za svakog osiguranika na osnovu tehničkog rezultata ostvarenog u posljednje tri godine, a obračunava se unaprijed za naredni period trajanja osiguranja.
Tehnički rezultat utvrđuje se kao odnos između likvidiranih šteta i tehničke premije. Prije utvrđivanja rezultata, likvidirane štete i tehnička premija revalorizuju se na vrijednost posljednje posmatrane godine, primjenom faktora revalorizacije. Faktore revalorizacije utvrđuje nadležni organ osiguravača na osnovu službenih podataka o rastu cijena proizvođača industrijskih proizvoda, u periodu od 1.X svake pretposljednje i 1.X posljednje godine. Bonus i malus ne primjenjuju se na osiguranja koja traju kraće od godinu dana.

Odredbe koje se posebno ugovaraju i obavezno unose u polis osiguranja

Član 10.

- (1) Klauzule su podijeljene u sedam sljedećih grupa:
 - 1) Opšte klauzule,
 - 2) Klauzule o reviziji mašina i uređaja,

- 3) Klauzule za osiguranje bagera u rudnicima,
- 4) Klauzule za osiguranje amortizovane vrijednosti kod djelimičnih šteta,
- 5) Klauzule za postrojenja slabe struje,
- 6) Klauzule za krupan alat i
- 7) Ostale klauzule.

1) Opšte klauzule

102. akumulatorske stacionarne baterije

Ugovarač osiguranja dužan je da odredi stručno lice koje će se starati o akumulatorskim baterijama. Ugovarač osiguranja je obavezan da se pridržava uputstva proizvođača za održavanje baterije. Ako ugovarač osiguranja povrijedi jednu od tih obaveza, osiguravač neće biti obavezan da naknadi dio štete koji je pričinjen nepridržavanjem ovih obaveza. Ako u vrijeme nastupanja osiguranog slučaja postoji ugovor o održavanju, smatraće se da su navedene obaveze izvršene, a osiguravač se može koristiti pravom regresa od održavaoca baterije, ukoliko isti nije izvršio obaveze preuzete ugovorom o održavanju.

103. uljna punjenja turbina

Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu na uljnom punjenju ako je gubitak istog posljedica štete na turbini pokrivenoj osiguranjem.

104. isključenje šteta usljed zamuljenja i potopljenja kod hidroelektrana

Ne naknađuju se štete na osiguranim stvarima koje bi nastale usljed potopljenja ili zamuljenja, izazvane lomom cijevnog voda visokog pritiska.

105. uključenje šteta usljed zamuljenja i potopljenja hidroelektrana

Osiguranjem cijevnog voda pokrivena su štete na njemu i njegovom postolju. Osiguranjem je pokrivena šteta na osiguranim stvarima usljed potopljenja i zamuljenja, ako je ta šteta u uzročnoj vjezi sa štetom na cijevnom vodu visokog pritiska koja je pokrivena osiguranjem.

106. izotopi

Ako se u radu neke od osiguranih stvari koriste izotopi, osiguravač će biti u obavezi za štete koje na osiguranim stvarima nastanu zbog izotopa kao posljedica neke štete pokrivena osiguranjem, u smislu ugovorenih uslova osiguranja. Takođe se naknađuju i troškovi za dokumentaciju osiguranih stvari.

2) Klauzule o reviziji mašina i uređaja

201. revizija postrojenja parnih, gasnih i hidro turbina

U interesu sprječavanja štete, ugovarač osiguranja, bez obzira na početak osiguravajuće zaštite dužan je da o svom trošku vrši redovno održavanje, revizije, periodične preglede i remont u skladu sa: propisima i uputstvom o tehničkim merama za zaštitu elektroenergetskih postrojenja, Pravilnikom o tehničkim mjerama za zaštitu elektroenergetskih postrojenja, kao i pisanim uputstvima za pogon, održavanje, reviziju i remont koje daju proizvođači uređaja i postrojenja. Ukoliko ugovarač osiguranja povrijedi neku od navedenih obaveza, pa se zbog propuštanja istih ostvari osigurani slučaj, osiguravač neće biti dužan da nadoknadi takvu štetu. Ugovarač osiguranja je dužan da osiguravaču blagovremeno prijavi vršenje revizije. Osiguravač može na svoj trošak poslati stručnjaka koji će prisustvovati reviziji.

202. revizija električnih motora naizmjenične struje sa snagom većom od 750 KW u dvopolnom izvođenju ili većom od 1000 KW u četvoropolnom ili višepolnom izvođenju

U interesu sprječavanja štete, ugovarač osiguranja, bez obzira na početak osiguravajuće zaštite, dužan je da o svom trošku vrši redovno održavanje, revizije, periodične preglede i remont u skladu sa propisima o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektro-energetskih postrojenja, Pravilnikom o tehničkim mjerama za zaštitu elektroenergetskih postrojenja, kao i pismenim uputstvima za pogon, održavanje, reviziju i remont koja daju proizvođači uređaja i postrojenja ove vrste. Ako ugovarač osiguranja povrijedi neku od navedenih obaveza pa se zbog propuštanja istih ostvari osigurani slučaj, osiguravač neće biti dužan da nadoknadi takvu štetu.

203. revizija motora istosmjerne struje sa obrtnim momentima većim od 1 Mpm, kao i glavnog pogona istosmjerne struje u valjaonicama

U interesu sprječavanja štete ugovarač osiguranja – bez obzira na početak osiguravajuće zaštite – dužan je da o svom trošku vrši reviziju glavnog i pomoćnog pogona u valjaonici, kao i motora istosmjerne struje, a u skladu sa propisima i Pravilnikom o tehničkim mjerama za pogon, održavanje, reviziju i remont koje daju proizvođači ovih uređaja.

Ugovarač je dužan da osiguravaču blagovremeno prijavi reviziju. Osiguravač može na svoj trošak poslati stručnjaka da prisustvuje reviziji.

Ako ugovarač osiguranja povrijedi neku od navedenih obaveza, pa se zbog propuštanja istih ostvari osigurani slučaj, tada osiguravač neće biti dužan da takvu štetu nadoknadi.

204. revizija presa sa grejnim pločama u drvnjoj industriji i industriji gumenih proizvoda

U interesu sprječavanja šteta, ugovarač osiguranja će redovno i u skladu sa uputstvom proizvođača, na svoj trošak vršiti ispitivanje presa putem odgovarajućeg stručnjaka, koga će on imenovati radi utvrđivanja eventualnog oštećenja. Angažovano stručno lice poslije ispitivanja izvještava pismeno ugovarača osiguranja o stanju i sigurnosti ispitivanih ploča. Angažovano stručno lice tom prilikom određuje datum sljedećeg ispitivanja. Ugovarač osiguranja je dužan da blagovremeno izvjesti osiguravača o ispitivanju presa. Osiguravač može o svom trošku poslati svog stručnjaka radi prisustvovanja ispitivanju presa.

Ako ugovarač osiguranja povrijedi neku od navedenih obaveza, pa se zbog propuštanja istih ostvari osigurani slučaj, tada osiguravač neće biti dužan da nadoknadi takvu štetu.

3) Klauzule za bagere u rudnicima – površinski kop

301. Kod bagera u rudnicima uključene su štete usled prevrnuća, sudara, udara, iskliznuća, survanja, pada ili udara nekog predmeta, rušenja mosta i rušenja donjeg stroja pruge

4) Klauzule za osiguranje amortizovane vrijednosti kod djelimičnih šteta

401. osiguranje amortizovane vrijednosti traka, lanaca i užadi transportnih uređaja

Amortizovana vrijednost traka, lanaca i užadi transportnih uređaja nije osigurana. Prilikom likvidacije šteta, na ime rabaćenja odbija se procijenjeni iznos u zavisnosti od uslova smještaja i rada kao i vremena provedenog u eksploataciji.

402. osiguranje amortizovane vrijednosti kod valjaka i ležajeva valjaka

Amortizovana vrijednost valjaka i ležajeva valjaka nije osigurana.

Prilikom likvidacije šteta, na ime rabaćenja odbija se iznos u zavisnosti od:

- procijenjenog vijeka trajanja,
- provaljene količine materijala,
- efektivnog vremena rada,
- istrošenosti,
- računskog vijeka trajanja.

403. osiguranje amortizovane vrijednosti kod habajućih dijelova

Kod habajućih dijelova, u smislu ovih Uslova, ako nijesu isključeni iz osiguranja npr.: hvatači, vedra, kašike, lopate za punjenje i slični dijelovi koji se usljed povjecačkog habanja za vrijeme rada moraju češće menjati, nije osigurana amortizovana vrijednost.

Prilikom likvidacije štete odbija se odgovarajući iznos na ime procijenjene istrošenosti.

404. osiguranje amortizovane vrijednosti kod obloga peći i ozida kotlova

Amortizovana vrijednost na oblogama peći i ozidu kotlova nije osigurana. Prilikom likvidacije štete odbija se odgovarajući iznos na ime procijenjene istrošenosti. Osiguravač je u obavezi da nadoknadi štetu na oblozi peći i ozidu kotla, samo ako je ona posljedica neke štete pokrivene osiguranjem iz člana 3. ovih Uslova na drugim dijelovima osigurane peći i kotla.

405. osiguranje amortizovane vrijednosti kod klipnih kompresora i motora sa unutrašnjim sagorijevanjem iznad 147 KW (200 KS)

Amortizovana vrijednost za cilindar glave, košuljice cilindra i klipove motora, odnosno kompresora, nije osigurana. Prilikom likvidacije šteta odbija se odgovarajući iznos na ime procijenjene istrošenosti.

406. osiguranje amortizovane vrijednosti kod mašina na gas

Kod mašina na gas, visokih peći i gasnih motora ne može se osigurati amortizovana vrijednost. Prilikom likvidacije štete odbija se odgovarajući iznos na ime procijenjene istrošenosti.

5) Klauzule za postrojenja slabe struje

501. utvrđivanje stvarne vrijednosti za rentgenske cijevi i ventile

Stvarna vrijednost rentgenskih cijevi i ventila određuje se za pojedine vrste ovih cijevi i ventila, u zavisnosti od vremena korišćenja ili broja uključenih po dole navedenim tabelama.

**TABELA ZA ODREĐIVANJE
STVARNIH VRIJEDNOSTI**

A. Rentgenske cijevi i ventili za dijagnostičke uređaje

1) Mirujuće (stabilne) anodne cijevi u generatorima za pumpanje

Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti	Vrijeme korišćenja do (mjeseci)
100%	24
90%	28
80%	34
70%	38
60%	44
50%	48
40%	54
30%	58
20%	65
10%	72

2) Rotirajuće anodne cijevi u generatorima za punjenje

1. Rotirajuće anodne cijevi s plombiranim brojačem snimaka

Broj snimaka	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
do 10000	100%
13000	90%
14000	80%
17000	70%
20000	60%
22000	50%
26000	40%
30000	30%
35000	20%
40000	10%

2. Rotirajuće anodne cijevi bez brojača snimaka

Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Ostvarena u % nove vrijednosti
do 18	100%
20	90%
22	80%
24	70%
26	60%
30	50%
36	40%
42	30%
48	20%
60	10%

3) Ventili

Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
36	100%
38	90%
42	80%
45	70%
48	60%
51	50%
53	40%
55	30%
57	20%
60	10%

B. Rentgenske cijevi i ventili za terapijske uređaje

1) Dubinska terapija

Vrijeme korišćenja (pogonskih časova)	Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
do 400	najduže 18	100%
500	24	90%
600	27	80%
700	30	70%
800	34	60%
900	38	50%
1000	42	40%
1100	45	30%
1200	50	20%
1300	najduže 55	10%

2) Aparati za površinsku i plitku terapiju zračenjem

Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
do 24	100%
26	90%
28	80%
30	70%
32	60%
35	50%
38	40%
42	30%
50	20%
60	10%

C. Cijevi za pojačanje (izoštrenje) slike

Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
18	100%
20	90%
22	80%
34	70%
27	60%
30	50%
35	40%
40	30%
50	20%
60	10%

D. Rentgenske cijevi i ventili uređaja za ispitivanje materijala

Vrijeme korišćenja (pogonskih časova)	Vrijeme korišćenja (mjeseci)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
do 300	najviše 6	100%
280	8	90%
460	10	80%
540	12	70%
620	14	60%
700	16	50%
780	18	40%
do 860	20	30%
preko 860	preko 20	20%

502. Osiguranje elektronskih cijevi za snimanje i reprodukciju slike kod televizijskih uređaja

Štete na elektronskim cijevima za snimanje i reprodukciju slike likvidiraju se tako što se za svaku godinu upotrebe cijevi odbija iznos određen (procijenjen) na osnovu prosječnog vijeka trajanja cijevi, ali najviše do 50%.

503. Osiguranje koherentnih izvora svjetlosti laserskih uređaja
Osiguravajuća zaštita proširuje se na štete na koherentnim izvorima svjetlosti laserskih uređaja. Stvarna vrijednost izvora svjetlosti određuje se na osnovu sljedeće tabele za amortizaciju vrijednosti tih izvora svjetlosti. Tabela za određivanje stvarne vrijednosti izvora svjetlosti laserskih uređaja:

Vrijeme korišćenja (pogonskih časova)	Stvarna vrijednost u procentu od nove vrijednosti
do 100	100%
200	90%
300	80%
400	70%
500	60%
600	50%
700	40%
800	30%
900	20%
1000	10%

504. Obim pokrića za štete na svjetlosnim izvorima kod raznih mašina, aparata i uređaja

Štete na samim svjetlosnim izvorima naknađuju se samo ako su u direktnoj vezi sa štetama na uređaju koje su pokrivene osiguranjem. Pregorijevanje svjetlosnog izvora, npr. svjetlosnih dioda i sl. na reklamnom displeju nije pokriveno osiguranjem.

505. Obim pokrića za štete na kombinacijama folija rentgenskih uređaja

Štete na kombinacijama folija nadoknađuju se samo ako su u direktnoj vezi sa štetama na uređaju koje su pokrivene osiguranjem.

506. Osiguranje mašina i aparata

Šteta na dijelovima mašina, aparata i uređaja koji se troše i koji se redovno moraju zamijeniti, kao na pr. trake, foto – nosači, perforirani papiri i slično, kao i štete nastale dještvo m tečnosti, para ili gasova nastalih kod upotrebe hemikalija ili drugih pogonskih sredstava, nijesu pokrivene osiguranjem.

507. Osiguranje uređaja za terapiju zračenjem

Šteta na magnetnim trakama, kasetama, pločama i na filmskim trakama nijesu pokrivene ovim osiguranjem.

508. Osiguranje elektroakustičnih, kinotehničkih i sličnih uređaja i aparata

Šteta na magnetnim trakama, kasetama i na filmskim trakama nijesu pokrivene ovim osiguranjem. Ovim osiguranjem ne pokrivaju se štete na gramofonskim iglama, magnetofonskim trakama i magnetofonskim glavama.

6) Klauzule za krupan alat

1. Predmet osiguranja i obim osiguravajuće zaštite

1.1. Osiguravač pruža osiguravajuću zaštitu za štetu na krupnom alatu za izradu dijelova plastičnom deformacijom bez odvajanja materijala i to kovanjem i presovanjem u obimu koji je dat Uslovima za osiguranje od loma i nekih drugih opasnosti, a takođe i za slučaj kada oštećenje alata nastupi kao posljedica oštećenja ili uništenja mašina (na kojoj je alat montiran) od opasnosti pokrivenih ovim Uslovima.

1.2. Vrijednost osiguranog alata, ukoliko nije drugačije ugovoreno, jeste cijena novog alata umanjena za iznos rabaćenja.

1.3. Amortizovana vrijednost alata ne može se osigurati. Prilikom obračuna štete, na ime rabaćenja odbija se iznos utvrđen prema:

- broju komada izrađenih ili obrađenih alatom, a odnosi se na ukupan broj komada za koje je alat projektovan,
- broju mašinskih časova (efektivnog rada) u odnosu na ukupan broj časova predviđen projektom,
- istrošenosti,
- broju brisanja formi za svaki alat posebno.

1.4. Izradom projektom predviđenog broja komada ili realizacijom projektom predviđenog broja časova, alat se smatra potpuno otpisanim i kao takav ne može više biti predmet osiguranja, bez obzira na njegovo tehničko stanje i upotrebljivost.

2. Za osiguranje krupnog alata važi odredba za osiguranje loma i nekih drugih opasnosti, ukoliko nije u suprotnosti sa odredbama ove klauzule.
3. Ovom klauzulom nijesu obuhvaćene štete koje nastanu od:
 - oštećenja alata usljed istrošenosti kao posljedice većeg broja brisanja formule,
 - istrošenosti alata i gubljenja mjera (kota).
4. U toku izrade projektom predviđenog broja komada ili projektom predviđenog broja časova rada dozvoljeno je brisanje 2 puta i novo oblikovanje. Svako brisanje uslovljava smanjenje radnog opterećenja za 20%.
5. Alati moraju biti obilježeni svojim brojevima, a njihovi tehnički i drugi podaci unose se u posebnu knjigu evidencije – kartoteku u koju se upisuju i podaci o njihovom radu, održavanju i brisanju.

7) Ostale klauzule

701. Erupcija

Pod erupcijom se podrazumijeva iznenadno i trenutno izbacivanje isplake, gasa, nafte, vode i krutih čestica iz bušotine na površinu, a usljed većeg slojnog pritiska od hidrostatičnog.

Pokrivene su štete na osiguranoj opremi koje bi nastale od erupcije izazvane nepovoljnim ekološkim uslovima (gubitak cirkulacije i nailazak na slojeve sa neočekivanim pritiskom).

Nijesu pokrivene štete na osiguranoj opremi koje bi nastale na bušotini koja nije opremljena prema tehničkim propisima. Nijesu pokriveni ni troškovi koje bi osiguranik imao prilikom preduzetih preventivnih mjera radi spriječavanja erupcije. Štete nastale od požara koji je prouzrokovan erupcijom, likvidiraju se shodno Uslovima za osiguranje od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti.

702. Zaglava

Pod zaglavom se podrazumijeva uklještenje bušećeg alata u bušotini. Štete na osiguranom alatu pokrivene su samo kad zaglava nastane za vrijeme bušenja. Nisu pokrivene štete na zaštitnim cijevima (obložnim kolonama).

703. Popravka oštećene stvari u vlastitoj režiji

Ako osiguranik oštećena sredstva popravlja u vlastitoj režiji i njegovi troškovi popravke iznose više od troškova popravke drugih remontnih radnih organizacija ovlašćenih za izvođenje takve vrste radova, kod obračuna naknade iz osiguranja primijeniće se iznos troškova popravke remontne radne organizacije sa najmanjim troškovima popravke.

Datum početka primjene 27.02.2008. godine.
